

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2000/26/WEDYREKTYWA RADY
z dnia 16 maja 2000 r.

**w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do
ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z
ruchem pojazdów mechanicznych, zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG i
88/357/EWG**

(Czwarta dyrektywa w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2 i art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno - Społecznego²,

działając zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu³, w świetle tekstu jednolitego przyjętego przez komitet pojednawczy dnia 4 kwietnia 2000 r.,

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Obecnie występują różnice w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w Państwach Członkowskich dotyczących ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i różnice te stanowią przeszkodę w swobodnym przepływie osób i świadczeniu usług ubezpieczeniowych.
- 2) Konieczne jest zatem zbliżenie tych przepisów w celu wsparcia prawidłowego funkcjonowania jednolitego rynku.
- 3) Na mocy dyrektywy 72/166/EWG⁴ Rada przyjęła przepisy w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności.
- 4) Na mocy dyrektywy 88/357/EWG⁵ Rada przyjęła przepisy w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie i ustanowienia przepisów ułatwiających skuteczne korzystanie ze swobody świadczenia usług.
- 5) System biura zielonej karty zapewnia sprawne zaspokajanie roszczeń w państwie pochodzenia strony poszkodowanej, nawet jeśli druga strona pochodzi z innego państwa europejskiego.
- 6) System biura zielonej karty nie rozwiązuje wszystkich problemów strony poszkodowanej, która zmuszona jest dochodzić swoich roszczeń w innym państwie wobec strony tam zamieszkałej i zakładu ubezpieczeń tam zarejestrowanego (obcy system prawny, obcy język, nieznanne procedury rozstrzygania sporów, a często bezzasadnie długi okres oczekiwania na rozstrzygnięcie).
- 7) Na mocy rezolucji z dnia 26 października 1995 r. w sprawie zaspokajania roszczeń z tytułu wypadków drogowych, które miały miejsce poza krajem pochodzenia wnoszącego roszczenie⁶, Parlament Europejski działając na podstawie art. 192 ust. 2 Traktatu wezwał Komisję do przedstawienia wniosku Parlamentowi Europejskiemu i dyrektywy Rady w celu

rozwiązania tych problemów.

8) Właściwym w istocie jest uzupełnienie ustaleń określonych dyrektywami 72/166/EWG, 84/5/EWH⁷ i 90/232/EWG⁸ w celu zapewnienia stronom poszkodowanym, które poniosły stratę lub szkodę w wyniku wypadku drogowego, porównywalnego traktowania niezależnie od tego, gdzie na obszarze Wspólnoty miał miejsce wypadek; w przypadku wypadków objętych zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy, mających miejsce w państwie innym niż państwo stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej, istnieją luki w zakresie zaspokajania roszczeń stron poszkodowanych.

9) Zastosowanie niniejszej dyrektywy do wypadków mających miejsce w państwach trzecich objętych systemem zielonej karty, w których stronami poszkodowanymi są rezydenci Wspólnoty i w których udział biorą pojazdy ubezpieczone i normalnie zarejestrowane w Państwie Członkowskim, nie pociąga za sobą poszerzenia obowiązkowego zasięgu terytorialnego ubezpieczenia komunikacyjnego, jak przewidziano w art. 3 ust. 2 dyrektywy 72/166/EWG.

10) Pociąga to za sobą udzielenie stronie poszkodowanej bezpośredniego prawa do pozwania zakładu ubezpieczeń strony odpowiedzialnej.

11) Zadowolającym rozwiązaniem dla stron poszkodowanych, które poniosły stratę lub szkodę w wyniku wypadku drogowego mieszczącego się w zakresie niniejszej dyrektywy i mającego miejsce w państwie innym niż ich państwo stałego miejsca zamieszkania, mogłoby być uprawnienie do wnoszenia roszczenia w swoim Państwie Członkowskim przeciwko przedstawicielowi strony zgłaszającej roszczenie wyznaczonemu przez zakład ubezpieczeń strony odpowiedzialnej.

12) Rozwiązanie to umożliwiłoby załatwienie szkody poniesionej przez strony poszkodowane poza Państwem Członkowskim ich stałego miejsca zamieszkania zgodnie ze znanymi im procedurami.

13) Ten system utrzymywania przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia w Państwie Członkowskim stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej nie ma wpływu ani na zasadnicze przepisy prawa stosowane w każdym indywidualnym przypadku, ani też na kwestię jurysdykcji. 14) Istnienie bezpośredniego prawa do podjęcia bezpośrednich działań przeciw zakładowi ubezpieczeniowemu przez stronę, która poniosła stratę lub szkodę, stanowi logiczne uzupełnienie wyznaczenia takich przedstawicieli, a ponadto polepsza sytuację prawną stron poszkodowanych w wypadkach drogowych mających miejsce poza Państwem Członkowskim stałego miejsca zamieszkania takiej strony.

15) W celu wypełnienia luk, o których była mowa, należy zapewnić, aby Państwo Członkowskie, w którym zakład ubezpieczeń jest zarejestrowany, wymagał od tego zakładu wyznaczenia przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia działających lub zarejestrowanych w innych Państwach Członkowskich, celem gromadzenia wszelkich niezbędnych informacji związanych z roszczeniami w wyniku takich wypadków oraz podejmować odpowiednie działania dla rozstrzygnięcia takich roszczeń w imieniu i na rachunek zakładu ubezpieczeń, łącznie z wypłatą odszkodowań; przedstawiciele stron zgłaszających roszczenia powinni dysponować wystarczającymi uprawnieniami, aby reprezentować zakład ubezpieczeń wobec osób, które poniosły szkody w wyniku takich wypadków, a także aby reprezentować zakład ubezpieczeń wobec władz narodowych, a także w razie potrzeby przed sądami, w zakresie w jakim jest to zgodne z zasadami międzynarodowego prawa prywatnego dotyczącego ustalenia jurysdykcji.

16) Działania przedstawiciela stron zgłaszających roszczenia są niewystarczające dla przekazania jurysdykcji do sądom w Państwie Członkowskim stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej, jeżeli zasady międzynarodowego prawa prywatnego dotyczące przekazania jurysdykcji tego nie przewidują.

17) Wyznaczenie przedstawicieli odpowiedzialnych za zaspokajanie roszczeń powinno być jednym z warunków przystąpienia do i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej wymienionej w klasie 10 pkt A Załącznika do dyrektywy 73/239/EWG⁹, z wyjątkiem

odpowiedzialności przewoźników; warunek ten powinien zatem być objęty pojedynczym oficjalnym zezwoleniem wydanym przez władze Państwa Członkowskiego, w którym zakład ubezpieczeń ma zarejestrowaną swoją centralę, jak wskazano w tytule II dyrektywy 92/49/EWG¹⁰; warunek ten powinien również mieć zastosowanie do zakładów ubezpieczeń posiadających swoją siedzibę zarządu poza Wspólnotą, które uzyskały zezwolenie umożliwiające prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Państwie Członkowskim Wspólnoty; należy odpowiednio zmienić i uzupełnić dyrektywę 73/239/EWG.

18) Oprócz zagwarantowania, że zakład ubezpieczeń ma swojego przedstawiciela w państwie, w którym zamieszkuje strona poszkodowana, właściwym jest zagwarantowanie szczególnego prawa strony poszkodowanej do niezwłocznego zaspokojenia roszczenia; stąd też niezbędne jest, wprowadzenie do prawa krajowego odpowiednich skutecznych i systematycznych kar finansowych lub równoważnych im kar administracyjnych - takich jak nakazy w powiązaniu z grzywnami administracyjnymi, regularne sprawozdania dla władz nadzorujących, kontrole na miejscu, publikacje w narodowym dzienniku urzędowym i w prasie, zawieszenie działalności firmy (zakaz zawierania nowych umów na pewien czas), wyznaczenie specjalnego przedstawiciela organu nadzorującego odpowiedzialnego za monitorowanie przestrzegania prawa ubezpieczeniowego, odebranie zezwolenia na prowadzenie działalności, sankcje nakładane na dyrektorów i personel kierowniczy - w przypadku, gdy zakład ubezpieczeń lub jego przedstawiciel nie wypełniają swojego obowiązku zaferowania odszkodowania w rozsądnym terminie; nie powinno mieć to wpływu na zastosowanie jakichkolwiek innych środków, w szczególności w ramach przepisów prawa dotyczących nadzoru, które może zostać uznane za właściwe; jednakże, warunkiem jest to, aby zobowiązanie lub szkoda, której wyrównanie przedłuża się, nie jest przedmiotem sporu, tak aby zakład ubezpieczeń mógł przedstawić uzasadnioną ofertę w przewidzianym terminie; uzasadniona oferta odszkodowania powinna mieć formę pisemną i określać podstawy, na jakich oszacowano zobowiązanie i szkody.

19) Oprócz tych sankcji właściwe jest zapewnienie aby od kwoty odszkodowania zaferowanego przez przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe lub przyznanego przez sąd stronie poszkodowanej zapłacono odsetki, jeżeli oferty nie przedstawiono w wyżej wspomnianym przewidzianym terminie; jeżeli w Państwach Członkowskich funkcjonują przepisy krajowe obejmujące wymóg zapłaty odsetek od opóźnionych płatności, przepis ten mógłby być wykonywany przez odwołanie się do takich zasad.

20) Strony poszkodowane, które poniosły stratę lub szkodę w wyniku wypadku drogowego, mają czasem trudności z ustaleniem nazwy zakładu ubezpieczeń udzielającego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych uczestniczących w wypadku.

21) W interesie takich stron poszkodowanych Państwa Członkowskie powinny stworzyć centra informacyjne aby zapewnić niezwłoczne udostępnienie takich informacji; takie centra informacyjne powinny również udostępniać stronom poszkodowanym informacje dotyczące przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia zakładów ubezpieczeń; konieczne jest aby takie centra bezwzględnie ze sobą współpracowały i szybko odpowiadały na wnioski o udzielenie informacji na temat przedstawicieli zakładów ubezpieczeń pochodzące z centrów w innych Państwach Członkowskich; wydaje się właściwym, aby centra takie zbierały informacje na temat aktualnej daty wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej, ale nie na temat wygaśnięcia pierwotnej ważności polisy, jeżeli czas obowiązywania umowy zostanie przedłużony w związku z brakiem wypowiedzenia.

22) Należy wprowadzić odpowiedni przepis dotyczący pojazdów (np. pojazdów rządowych lub wojskowych), które podlegają wyłączeniu z obowiązku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

23) Strona poszkodowana może mieć uzasadniony interes w uzyskaniu informacji na temat tożsamości właściciela lub użytkownika pojazdu, na przykład jeżeli może uzyskać odszkodowanie tylko od tych osób, ponieważ pojazd nie jest należycie ubezpieczony albo szkoda przewyższa sumę ubezpieczenia; informacje te również powinny zostać odpowiednio dostarczone.

24) Niektóre dostarczane informacje, takie jak nazwisko i adres właściciela lub użytkownika pojazdu oraz numer polisy ubezpieczeniowej i numer rejestracyjny pojazdu, stanowią dane osobowe w rozumieniu dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych¹¹; przetwarzanie takich danych niezbędne do celów niniejszej dyrektywy musi zatem być zgodne z narodowymi środkami podjętymi w konsekwencji dyrektywy 95/46/WE; o nazwisku i adresie użytkownika można poinformować tylko wówczas, gdy ustawodawstwo krajowe przewiduje takie poinformowanie.

25) Niezbędne jest określenie przepisami organu odszkodowawczego, do którego strona poszkodowana może się zwrócić, jeżeli zakład ubezpieczeń nie wyznaczył przedstawiciela lub wyraźnie wykazuje opieszałość w zaspokojeniu roszczenia lub w przypadku gdy zakład ubezpieczeń nie może zostać zidentyfikowany, aby zagwarantować, iż strona poszkodowana nie pozostanie bez odszkodowania, które jej przysługuje; interwencje organu odszkodowawczego powinny ograniczać się do rzadkich indywidualnych przypadków, w których zakład ubezpieczeń nie wypełnia swoich obowiązków pomimo odstrasżającego oddziaływania ewentualnych kar, jakie mogą zostać na nie nałożone.

26) Rola organu odszkodowawczego polega na zaspokojeniu roszczenia w związku ze stratą lub szkodą poniesioną przez stronę poszkodowaną tylko w przypadkach, które można obiektywnie ocenić, a zatem organ odszkodowawczy musi ograniczyć swoje działania do sprawdzenia, czy ofertę odszkodowania przedstawiono zgodnie z ustalonymi terminami i procedurami, bez wnikania w materię sprawy.

27) Osoby prawne, które nabyły prawo do działania w imieniu strony poszkodowanej w zakresie roszczeń wobec osoby odpowiedzialnej za wypadek lub zakładu ubezpieczeń tej ostatniej (takie jak na przykład inne zakłady ubezpieczeń lub organy zabezpieczenia społecznego) nie powinny być uprawnione do przedstawienia odpowiedniego roszczenia do organu odszkodowawczego.

28) Organ odszkodowawczy powinien być uprawniony przekazania praw w zakresie, w jakim wypłacił odszkodowanie stronie poszkodowanej; w celu ułatwienia wykonania roszczenia organu odszkodowawczego wobec zakładu ubezpieczeń, gdy nie wyznaczyło ono swego przedstawiciela lub wyraźnie wykazuje opieszałość w zaspokojeniu roszczenia, organ zapewniający odszkodowanie w kraju strony poszkodowanej powinien posiadać automatyczne prawo zwrotu wraz z subrogacją praw strony poszkodowanej ze strony odpowiedniego organu w państwie, w którym zarejestrowany jest zakład ubezpieczeń; ten ostatni organ jest najlepiej usytuowany, gdy chodzi o postępowanie sądowe dla odwołania się wobec zakładu ubezpieczeniowego.

29) Chociaż Państwa Członkowskie mogą przewidywać, że roszczenie wobec organu odszkodowawczego może mieć charakter pomocniczy, osoba poszkodowana nie powinna nie powinna być zobowiązana do zgłoszenia roszczenia osobie odpowiedzialnej za wypadek przed przedstawieniem go organowi odszkodowawczemu; w takim przypadku strona poszkodowana powinna być przynajmniej w takiej samej pozycji jak w przypadku roszczenia wobec funduszu gwarancyjnego na mocy art. 1. ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG.

30) System ten można uruchomić przez Porozumienie zawarte między organami odszkodowawczymi ustanowionymi lub zatwierdzonymi przez Państwa Członkowskie określające ich funkcje i obowiązki oraz procedury dokonywania zwrotów.

31) Jeżeli niemożliwa jest wskazanie ubezpieczyciela pojazdu, należy przyjąć w przepisach, że ostatecznym dłużnikiem w odniesieniu do szkód, które należy wyrównać stronie poszkodowanej, jest fundusz gwarancyjny przewidziany w art. 1 ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG działający w Państwie Członkowskim, w którym ma stałe miejsce postoju jest nieubezpieczony pojazd, którego użycie spowodowało wypadek; w przypadku gdy niemożliwa jest określenie pojazdu, należy określić przepisami, że ostatecznym dłużnikiem jest fundusz gwarancyjny przewidziany w art. 1 ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG działający w Państwie Członkowskim, w którym miał miejsce wypadek,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1 Zakres

1. Celem niniejszej dyrektywy jest ustanowienie specjalnych przepisów mających zastosowanie do stron poszkodowanych uprawnionych do odszkodowania w związku ze stratą lub szkodą powstałą w wyniku wypadku, który miał miejsce w Państwie Członkowskim innym niż Państwo Członkowskie stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej, spowodowaną użytkowaniem pojazdów ubezpieczonych i mających stałe miejsce postoju w Państwie Członkowskim.

Bez uszczerbku dla przepisów ustawodawstwa państw trzecich dotyczącego odpowiedzialności cywilnej i międzynarodowego prawa prywatnego, niniejszą dyrektywę stosuje się również do stron poszkodowanych zamieszkałych w Państwie Członkowskim i uprawnionych do odszkodowania w związku ze stratą lub szkodą powstałą w wyniku wypadku, który miał miejsce w państwie trzecim, którego narodowe biuro ubezpieczeniowe, określone w art. 1 ust. 3 dyrektywy 72/166/EWG, przyłączyło się do systemu zielonej karty, w każdym przypadku jeżeli wypadek taki został spowodowany użytkowaniem pojazdów ubezpieczonych i mających stałe miejsce postoju w Państwie Członkowskim.

2. Art. 4 i 6 stosuje się tylko w odniesieniu do wypadków spowodowanych ruchem pojazdu

a) ubezpieczonego przez przedsiębiorstwo w Państwie Członkowskim innym niż państwo stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej oraz

b) mającego stałe miejsce postoju w Państwie Członkowskim innym niż państwo zamieszkania strony poszkodowanej.

3. Art. 7 stosuje się również do wypadków spowodowanych przez pojazdy z państw trzecich objętych art. 6 i 7 dyrektywy 72/166/EWG.

Artykuł 2 Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

a) "zakład ubezpieczeń" oznacza przedsiębiorstwo, które uzyskało oficjalne uprawnienie zgodnie z art. 6 lub art. 23 ust. 2 dyrektywy 73/239/EWG;

b) "przedsiębiorstwo" oznacza siedzibę główną, agencję lub oddział zakładu ubezpieczeń, określone w art. 2c dyrektywy 88/357/EWG;

c) "pojazd" oznacza pojazd, zgodnie z definicją art. 1 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG;

d) "strona poszkodowana" oznacza stronę poszkodowaną, zgodnie z definicją art. 1 ust. 2 dyrektywy 72/166/EWG;

e) "Państwo Członkowskie, w którym pojazd ma stałe miejsce postoju" oznacza terytorium, na którym pojazd ma stałe miejsce postoju, zgodnie z definicją art. 1 ust. 4 dyrektywy 72/166/EWG.

Artykuł 3

Bezpośrednie prawo pozwania

Każde Państwo Członkowskie zapewnia, że stronom pokrzywdzonym, określonym w art. 1, w wypadkach w rozumieniu tego przepisu przysługuje bezpośrednie prawo pozwania zakładu ubezpieczeń ubezpieczającego osobę odpowiedzialną w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

Artykuł 4 Przedstawiciele stron zgłaszających roszczenia

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki, aby zagwarantować, że wszystkie zakłady ubezpieczeń ubezpieczające ryzyka zaliczone do klasy 10 pkt. A Załącznika do dyrektywy 73/239/EWG, innych niż odpowiedzialność przewoźnika, wyznaczają swoich przedstawicieli w każdym Państwie Członkowskim innym niż to, w którym uzyskały oficjalne zezwolenie. Przedstawiciel odpowiada za rozpatrzenie i zaspokojenie roszczeń będących wynikiem wypadku w przypadkach, określonych w art. 1. Przedstawiciel jest rezydentem lub jest zarejestrowany w Państwie Członkowskim, w którym został zatrudniony.

2. Wybór przedstawicieli zależy wyłącznie od zakładu ubezpieczeń. Państwa Członkowskie nie mogą ograniczać tego wyboru.

3. Przedstawiciel może pracować dla jednego lub większej liczby zakładów ubezpieczeń.

4. Przedstawiciel w związku z roszczeniami gromadzi wszelkie informacje niezbędne przy zaspokojeniu roszczeń i podejmuje środki niezbędne do wynegocjowania zaspokojenia roszczeń. Wymóg wyznaczenia przedstawiciela nie wyklucza prawa strony poszkodowanej lub jej zakładu ubezpieczeń do wszczęcia procedury sądowej bezpośrednio przeciwko osobie, która spowodowała wypadek, lub przeciwko jej zakładowi ubezpieczeń.

5. Przedstawiciele stron zgłaszających roszczenia posiadają wystarczające uprawnienia do reprezentowania zakładu ubezpieczeń w stosunku do stron poszkodowanych w przypadkach, określonych w art. 1, oraz do pełnego zaspokojenia ich roszczeń. Muszą oni być zdolni do badania spraw w oficjalnym języku/językach Państwa Członkowskiego stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej.

6. Państwa Członkowskie wprowadzają obowiązek - poparty odpowiednimi, skutecznymi i systematycznymi karami finansowymi lub równoważnymi karami administracyjnymi - zgodnie z którym w okresie trzech miesięcy od daty przedstawienia roszczenia o odszkodowanie przez stronę poszkodowaną bezpośrednio zakładowi ubezpieczeń, jego przedstawicielowi lub osobie, która spowodowała wypadek,

a) zakład ubezpieczeń osoby, która spowodowała wypadek, lub jego przedstawiciel zobowiązany jest przedstawić uzasadnioną ofertę odszkodowania w przypadkach, gdy odpowiedzialność nie jest przedmiotem sporu, zaś szkody zostały wyliczone, lub

b) zakład ubezpieczeń, w stosunku do którego skierowane zostało roszczenie o odszkodowanie, lub jego przedstawiciel zobowiązani są dostarczyć uzasadnioną odpowiedź na kwestie poruszone w roszczeniu w przypadkach, gdy odpowiedzialność jest kwestionowana, nie została wyraźnie określona lub szkody nie zostały w pełni wyliczone.

Państwa Członkowskie przyjmują przepisy zapewniające, że jeśli oferta nie zostanie przedstawiona w terminie trzech miesięcy, od kwoty odszkodowania zaoferowanego przez zakład ubezpieczeń lub przyznanego przez sąd stronie poszkodowanej płatne będą odsetki.

7. Komisja do dnia 20 stycznia 2006 r. przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat realizacji ust. 4 akapit pierwszy, oraz na temat skuteczności tego przepisu, a także na temat równoważności narodowych przepisów dotyczących kar i w razie potrzeby przedstawia swoje propozycje.

8. Wyznaczenie przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia nie stanowi otwarcia oddziału w rozumieniu art. 1 lit. b) dyrektywy 92/49/EWG i przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia nie uważa się za przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 88/357/EWG ani też za przedsiębiorstwo w rozumieniu Konwencji Brukselskiej z dnia 27 września 1968 r. w sprawie jurysdykcji i wykonywania wyroków w sprawach cywilnych i handlowych¹².

Artykuł 5 **Centra informacyjne**

1. Do celów umożliwienia stronie poszkodowanej dochodzenia odszkodowania, każde Państwo Członkowskie ustanowi lub uzna centrum informacyjne, które jest odpowiedzialne za:

a) prowadzenie rejestru zawierającego następujące informacje:

1. numery rejestracyjne pojazdów mechanicznych mających stałe miejsce postoju na terytorium danego państwa;

2.

(i) numery polis ubezpieczeniowych na użytkowanie tych pojazdów dla ryzyk zaliczonych do klasy 10 pkt. A Załącznika do dyrektywy 73/239/EWG, innych niż odpowiedzialność przewoźników, a w przypadku upływu okresu ważności polisy, również daty wygaśnięcia ubezpieczenia;

(ii) numery zielonej karty lub granicznej polisy ubezpieczeniowej, jeżeli pojazd jest objęty jednym z tych dokumentów w przypadku odstępstwa przewidzianego w art. 4 lit. b) dyrektywy 72/166/EWG;

3. zakłady ubezpieczeń Państwa obejmujące użytkowanie pojazdów dla ryzyk zaliczonych do klasy 10 lit. A Załącznika do dyrektywy 73/239/EWG, innych niż odpowiedzialność przewoźników, oraz przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia wyznaczonych przez te zakłady zgodnie z art. 4, których nazwiska zgłasza się centrom informacji zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu;

4. wykaz pojazdów, które w każdym z Państw Członkowskich korzystają z odstępstwa od wymogów dotyczących ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej obejmują zgodnie z art. 4 lit. a I b) dyrektywy 72/166/EWG;

5. dotyczący pojazdów przewidzianych w pkt. 4:

(i) nazwę władzy lub organu wyznaczonych jako odpowiedzialna zgodnie z art. 4 lit.

a) akapit drugi dyrektywy 72/166/EWG za wypłacanie odszkodowań poszkodowanym stronom w przypadkach, gdy procedura przewidziana w art. 2 ust. 2 tiret pierwsze dyrektywy 72/166/EWG nie ma zastosowania, jeżeli korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 4 lit. a) dyrektywy 72/166/EWG;

(ii) nazwę organu zajmującego się pojazdami w Państwie Członkowskim w którym pojazdy mają stałe miejsce postoju, jeżeli pojazdy korzystają z odstępstwa przewidzianego art. 4 lit. b) dyrektywy 72/166/EWG;

b) lub za koordynację zbierania i rozpowszechniania tych informacji;

c) oraz za wspieranie osób uprawnionych do uzyskania informacji określonych w punktach a, 1-5.

Informacje przewidziane na podstawie pkt. A, 1, 3 oraz 3 muszą być przechowywane przez okres siedmiu lat od upływu okresu rejestracji pojazdu, upływu okresu na jaki zawarta została umowa ubezpieczeniowa.

2. Zakład ubezpieczeń określony w ust. 1 lit. a) pkt. 3 przekazuje centrom informacyjnym wszystkich Państw Członkowskich nazwiska i adresy przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia, których wyznaczył zgodnie z art. 4 w każdym z Państw Członkowskich.

3. Państwa Członkowskie zapewniają, że strona poszkodowana uprawniona jest przez okres siedmiu lat od wypadku do bezzwłocznego uzyskania od centrum informacyjnego Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce stałego zamieszkania, Państwa Członkowskiego, w którym pojazd ma stałe miejsce postoju, lub Państwa Członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek, do uzyskania następujących informacji:

a) nazwa i adres zakładu ubezpieczeń;

b) numer polisy ubezpieczeniowej; oraz

c) nazwa i adres przedstawiciela strony zgłaszającej roszczenia wyznaczonej zakład ubezpieczeń w Państwie stałego miejsca zamieszkania strony poszkodowanej.

Centra współpracują ze sobą.

4. Centrum informacyjne dostarcza stronie poszkodowanej nazwisko i adres właściciela lub użytkownika pojazdu, jeżeli strona poszkodowana ma uzasadnione powody do uzyskania tych informacji. W celu realizacji niniejszego przepisu centrum informacyjne powinno się zwrócić w szczególności:

a) do zakładu ubezpieczeń lub

b) do agencji rejestracyjnej pojazdów.

Jeżeli pojazd korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 4 lit. a) dyrektywy 72/166/EWG, centrum informacyjne informuje stronę poszkodowaną o nazwie urzędu lub organu wskazanego zgodnie z art. 4 lit. a) tej dyrektywy jako odpowiedzialnego za odszkodowanie dla stron poszkodowanych w przypadkach, gdy nie ma zastosowania procedura przewidziana w art. 2 ust. 2 tiret pierwsze tej dyrektywy.

Jeżeli pojazd korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 4 lit. b) dyrektywy 72/166/EWG, centrum informacyjne informuje stronę poszkodowaną o nazwie organu odpowiadającego za pojazd w kraju, w którym on normalnie jest zarejestrowany.

5. Przetwarzanie danych osobowych będące wynikiem poprzednich ustępów musi być prowadzone zgodnie z środkami narodowymi podjętymi na podstawie dyrektywy 95/46/WE.

Artykuł 6 **Organy odszkodowawcze**

1. Każde Państwo Członkowskie ustanawia lub zatwierdza organ odszkodowawczy odpowiedzialny za zapewnianie odszkodowań stronom poszkodowanym w przypadkach, określonych w art. 1.

Strony poszkodowane mogą zgłaszać roszczenie do organu odszkodowawczego w ich Państwie Członkowskim zamieszkania:

a) jeżeli w okresie trzech miesięcy od dnia, w którym strona poszkodowana przedstawiła swoje roszczenie o odszkodowanie zakładowi ubezpieczeń pojazdu, którego użytkowanie było powodem wypadku, lub jego przedstawicielowi, zakład ubezpieczeń lub jego przedstawiciel nie dostarczył uzasadnionej odpowiedzi na kwestie poruszone w roszczeniu; lub

strony poszkodowanej zgodnie z art. 4 ust. 1 W tym przypadku strony poszkodowane mogą nie zgłaszać roszczenia organowi odszkodowawczemu, jeżeli przedstawiły roszczenie o odszkodowanie bezpośrednio zakładowi ubezpieczeń pojazdu, którego użytkowanie było powodem wypadku, i jeżeli otrzymały uzasadnioną odpowiedź w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia roszczenia

Strony poszkodowane mogą nie przedstawić roszczenia organowi odszkodowawczemu, jeżeli podjęły działania prawne bezpośrednio przeciwko zakładowi ubezpieczeń.

Organ odszkodowawczy podejmuje działania w okresie dwóch miesięcy od daty, kiedy strona poszkodowana zgłosiła mu roszczenie o odszkodowanie, jednak zakończy swoje działania, jeżeli zakład ubezpieczeń lub jego przedstawiciel udzieli następnie uzasadnionej odpowiedzi na roszczenie.

Organ odszkodowawczy bezzwłocznie informuje:

- a) zakład ubezpieczeń pojazdu, którego użytkowanie było powodem wypadku, lub jego przedstawiciela;
- b) organ odszkodowawczy w Państwie Członkowskim, w którym zarejestrowane jest zakład ubezpieczeń, które wystawiło polisę;
- c) jeżeli jest znana, osobę, która spowodowała wypadek,

że odebrało roszczenie od strony poszkodowanej i że odpowie na to roszczenie w okresie dwóch miesięcy od zgłoszenia roszczenia.

Przepis ten nie ma wpływu na zastosowanie prawa Państw Członkowskich do uznania odszkodowania ze strony tego organu za pomocnicze lub niepomocnicze oraz prawa do określenia przepisami rozstrzygnięcia roszczeń między tym organem a osobą lub osobami, które spowodowały wypadek i innymi zakładami ubezpieczeń lub organami zabezpieczenia społecznego, które mają obowiązek zapewnienia odszkodowania stronie poszkodowanej w związku z tym samym wypadkiem. Państwa Członkowskie nie mogą jednak dopuścić, aby organ odszkodowawczy uzależniał wypłatę odszkodowania od jakichkolwiek warunków innych niż określone w niniejszej dyrektywie, w szczególności od ustalenia przez stronę poszkodowaną w jakikolwiek sposób, że osoba odpowiedzialna nie jest w stanie lub odmawia zapłacenia odszkodowania.

2. Organ odszkodowawczy, który wypłacił odszkodowanie stronie poszkodowanej w Państwie Członkowskim jej miejsca zamieszkania, uprawniony jest do domagania się zwrotu wypłaconej sumy w drodze odszkodowania ze strony organu odszkodowawczego w Państwie Członkowskim, w którym zarejestrowane jest przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe, które wystawiło polisę.

Ten ostatni organ następnie dysponuje subrogacją strony poszkodowanej w jej prawach przeciwko osobie, która spowodowała wypadek, lub zakładowi ubezpieczeń w zakresie, w jakim organ odszkodowawczy w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania strony poszkodowanej zapewnił odszkodowanie za poniesioną stratę lub szkodę. Każde Państwo Członkowskie zobowiązane jest do uznania tej subrogacji przewidzianej przepisami dowolnego innego Państwa Członkowskiego.

3. Niniejszy artykuł wywołuje skutek:

- a) po zawarciu porozumienia między organami odszkodowawczymi ustanowionymi lub zatwierdzonymi przez Państwa Członkowskie w stosunku do ich funkcji, obowiązków i procedur dokonywania zwrotów;
- b) od daty ustalonej przez Komisję po upewnieniu się przez nią w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, że takie porozumienie zostało zawarte.
- c) Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na temat wykonania niniejszego artykułu i na temat jego skuteczności przed dniem 20 lipca 2005 r., i w razie

potrzeby przedkłada swoje wnioski.

Artykuł 7

Jeżeli niemożliwa jest identyfikacja pojazdu lub jeżeli, w okresie dwóch miesięcy od wypadku, niemożliwa jest identyfikacja zakładu ubezpieczeń, strona poszkodowana może zwrócić się o odszkodowanie do organu odszkodowawczego w Państwie Członkowskim, w którym na stałe zamieszkuje. Odszkodowanie wypłacane jest zgodnie z przepisami art. 1 dyrektywy 84/5/EWG. Organ odszkodowawczy następnie zgłasza roszczenie, na warunkach ustanowionych w art. 6 ust. 2 niniejszej dyrektywy:

- a) w przypadku gdy nie można zidentyfikować zakładu ubezpieczeń: wobec funduszu gwarancyjnego przewidzianego w art. 1 ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG w Państwie Członkowskim, w którym pojazd ma stałe miejsce postoju;
- b) w przypadku niezidentyfikowanego pojazdu: wobec funduszu gwarancyjnego w Państwie Członkowskim, w którym miał miejsce wypadek;
- c) w przypadku pojazdów z państw trzecich: wobec funduszu gwarancyjnego Państwa Członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek.

Artykuł 8

W dyrektywie 73/239/EWG wprowadza się następujące zmiany:

- a) W art. 8 ust. 1 dodaje się literę w brzmieniu:
"f) powiadomić o nazwie i adresie przedstawiciela strony zgłaszającej roszczenia wyznaczonego w każdym Państwie Członkowskim innym niż Państwo Członkowskie, w którym podjęto starania o udzielenie zezwolenia, jeżeli ubezpieczane ryzyka zaliczają się do klasy 10 pkt. A Załącznika, innego niż odpowiedzialność przewoźnika."
- b) W art. 23 ust. 2 dodaje się literę w brzmieniu:
"h) powiadomić o nazwie i adresie przedstawiciela strony zgłaszającej roszczenia wyznaczonego w każdym Państwie Członkowskim innym niż Państwo Członkowskie, w którym podjęto starania o udzielenie zezwolenia, jeżeli ubezpieczane ryzyka zaliczają się do klasy 10 pkt. A Załącznika, innego niż odpowiedzialność przewoźnika."

Artykuł 9

W dyrektywie 88/357/EWG wprowadza się następujące zmiany:

- W art. 12a ust. 4 dodaje się akapit w brzmieniu:
"Jeżeli zakład ubezpieczeń nie wyznaczył swojego przedstawiciela, Państwa Członkowskie mogą zgodzić się na przedstawiciela wyznaczonego zgodnie z art. 4 dyrektywy 2000/26/WE* przejmującego funkcje przedstawiciela wyznaczonego zgodnie z tym ustępem."
-

* Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/26/WE z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG i 88/357/EWG (Czwarta dyrektywa w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych) (Dz.U. L 181 z 20.7.2000, str. 65).

Artykuł 10

Wykonanie

1. Państwa Członkowskie przyjmują i publikują przed dniem 20 lipca 2002 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do spełnienia wymogów niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie informują o tym Komisję. Stosują niniejsze przepisy przed dniem 20 stycznia 2003 r.
2. Państwa Członkowskie przyjmując te środki zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub takie odniesienie towarzyszy ich oficjalnej publikacji. Metody sporządzania takiego odniesienia określają Państwa Członkowskie.
3. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 1, Państwa Członkowskie ustanowiają lub zatwierdzają organ odszkodowawczy zgodnie z art. 6 ust. 1 przed dniem 20 stycznia 2002 r. Jeżeli organy odszkodowawcze nie uzgodnią porozumienia zgodnie z art. 6 ust. 3 przed dniem 20 lipca 2002 r., Komisja zaproponuje środki zmierzające do zagwarantowania, aby przepisy art. 6 i 7 stają się skuteczne przed dniem 20 stycznia 2003 r.
4. Państwa Członkowskie mogą zgodnie z Traktatem utrzymać lub wprowadzić w życie przepisy, które są korzystniejsze dla strony poszkodowanej od przepisów niezbędnych do wykonania niniejszej dyrektywy.
5. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty głównych przepisów prawa krajowego, które przyjmują w obszarze objętym niniejszą dyrektywą..

Artykuł 11

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Artykuł 12

Kary

Państwa Członkowskie ustalają kary za naruszenie przepisów prawa krajowego, której przyjmują wykonując niniejszą dyrektywę, i podejmują niezbędne kroki dla zapewnienia ich stosowania. Kary są skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa Członkowskie informują Komisję o tych przepisach nie później niż do dnia 20 lipca 2002 r. oraz o wszelkich zmianach do nich najszybciej, jak to możliwe.

Artykuł 13

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 16 maja 2000 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Nicole FONTAINE
Przewodnicząca

W imieniu Rady
P. ROMITA
Przewodniczący

-
- ¹ Dz.U. C 343 z 13.11.1997, str. 11 oraz Dz.U. C 171 z 18.6.1999, str. 4.
² Dz.U. C 157 z 2.5.1998, str. 6.
³ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lipca 1998 r. (Dz.U. C 292 z 21.9.1998, str. 123), potwierdzona dnia 27 października 1999 r., wspólne stanowisko Rady z dnia 21 maja 1999 r. (Dz.U. C 232 z 13.8.1999, str. 8) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 grudnia 1999 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Rady z dnia 2 maja 2000 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 maja 2000 r.
⁴ Dz.U. L 103 z 2.5.1972, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 84/5/EWG (Dz.U. L 8 z 11.1.1984, str. 17).
⁵ Dz.U. L 172 z 4.7.1988, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 92/49/EWG (Dz.U. L 228 z 11.8.1992, str. 1).
⁶ Dz.U. C 308 z 20.11.1995, str. 108.
⁷ Druga dyrektywa Rady (84/5/EWG) z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz.U. L 8 z 11.1.1984, str. 17). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 90/232/EWG (Dz.U. L 129 z 19.5.1990, str. 33).
⁸ Trzecia dyrektywa Rady (90/232/EWG) z dnia 14 maja 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz.U. L 129 z 19.5.1990, str. 33).
⁹ Pierwsza dyrektywa Rady (73/239/EWG) z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie (Dz.U. L 228 z 16.8.1973, str. 3). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 95/26/WE (Dz.U. L 168 z 18.7.1995, str. 7).
¹⁰ Dyrektywa Rady (92/49/EWG) z dnia 18 czerwca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie oraz zmieniająca dyrektywy 73/239/EWG i 88/357/EWG (trzecia dyrektywa w sprawie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie) (Dz.U. L 228 z 11.8.1992, str. 1). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 95/26/WE (Dz.U. L 168 z 18.7.1995, str. 7).
¹¹ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31.
¹² Dz.U. C 27 z 26.1.1998, str. 1 (wersja jednolita).

Serwis internetowy KNUIFE